

Výkonná riaditeľka Európskej environmentálnej agentúry na Slovensku

Začiatkom októbra navštívila Slovensko prof. Jacqueline McGlade, výkonná riaditeľka Európskej environmentálnej agentúry. Cieľom jej pracovnej návštevy bolo oboznámenie sa s riešením problematiky nakladania s odpadom na Slovensku, zavádzaním technologických novinek pri spaľovaní odpadu a s úspešným edukačným programom Ekologická stopa. József Nagy, minister životného prostredia SR, informoval Jacqueline McGlade taktiež o príprave nového zákona o odpade.

V rámci svojej pracovnej návštevy si Jacqueline McGlade v sprievode ministra a generálneho riaditeľa Slovenskej agentúry životného prostredia Daniela Schmidtmayera prezrela bratislavskú spaľovňu, ktorej prevádzkovateľom je spoločnosť Odvoz a likvidácia odpadu, a. s. Zástupcovia spaľovne Roman Achimský a Vladimír Švábík sprevádzali zúčastnených po jednej z najmodernejších spaľovní komunálneho odpadu strednej a východnej Európy. „Veľký dôraz kladíme na zabezpečenie ekologických štandardov jej fungovania. Formou rôznych projektov podporujeme aj myšlienku potreby separácie odpadu. Aj vďaka týmto aktivitám, ktoré plánujeme realizovať a podporovať aj v budúcnosti, sa nám darí každoročne zvyšovať objem zberu separovaného odpadu,“ povedal Roman Achimský, predseda predstavenstva. Spaľovňa disponuje technológiou troch stupňov čistenia spalín, čím emisné limity dosahujú úroveň noriem Európskej únie. Pri energetickej zhodnocovaní odpadu vzniká teplo a elektrická energia, pričom časť z nej je využitá pre napájanie vlastnej spotreby spaľovne a zvyšok je vyvedený do verejnej rozvodnej siete.

Po prehliadke prevádzky spaľovne minister informoval zúčastnených o pripravovanom zákone o odpade. Podľa jeho slov už takmer 50-krát novelizovaný zákon prinesie niekoľko významných zmien. Zákon zjednotí a optimalizuje systém zberu, separácie a recyklácie odpadu v podmienkach SR. „Zákon by mal zaviesť systém odmeňovania v rámci separácie odpadu. Bohužiaľ, domácnosti už predbiehajú v separácii odpadový priemysel, ktorý nemá určený legislatívny rámec tak, aby mohol efektívne nakladať so separovaným odpadom. Sme svedkami toho, že vyseparovaný odpad sa zmieša s komunálnym do jedného vozidla.“

Smernica EÚ taktiež predpisuje členským štátom povinnosť zavedenia rovnocenného postavenia energetického zhodnocovania a materiálového zhodnocovania. „Verejnosť má všeobecne veľký odpor k spaľovniam odpadu, a to nielen na Slovensku. Pritom napríklad Švajčiarsko neskládkuje, ale spaľuje odpad. Taktiež veľa západných krajín využíva spaľovanie na likvidáciu s vyše 70 % odpadu, ktorý nie je recyklovateľný,“ skonštatoval minister.

Rezort životného prostredia chce zákonom riešiť aj problém nelegálnych skládok. „Na Slovensku je ich približne šesť tisíc a spolu je na nich uložených okolo 150 tisíc ton odpadu. Ďalšou zmenou by malo byť nakladanie s vedľajším produktom, s ktorým sa teraz nakladá ako s odpadom. Zhoršuje to podmienky pre priemysel, keďže napríklad s pilinami sa muselo zaobchádzať ako s odpadom a nemohol byť skladovaný. Pritom piliny sú druhotná surovina,“ vysvetlil minister.

Podľa J. McGlade je Európa pripravená presadzovať zelenú ekonomiku aj prostredníctvom zodpovedného nakladania s odpadom. „Účelom mojej návštevy je ubezpečiť sa, že pripravovaný zákon o odpade je v súlade s legislatívou Európskej únie a nakladanie s odpadom na Slovensku bude efektívne v zmysle jeho recyklácie a opätovného využitia.“

Environmentálnou výchovou k zmenám postojov

Postoj k životnému prostrediu u mladej generácie prezentovali J. McGlade stredoškolačky z Gymnázia J. M. Hurbana v Čadci prostredníctvom edukačného projektu Ekologická stopa, ktorý realizuje Slovenská agentúra životného prostredia. Projektom dievčatá skúmali, nakoľko je správanie ich spolužiakov ekologické a taktiež hľadali riešenia jednotlivých problémov. Prostredníctvom ankety zisťovali, ako študenti gymnázia chodia do školy, či konzumujú každodenne mäso, zaujímal ich spotreba elektriky, vody a plynu v škole. V bezprostrednom okolí školy zisťovali zdravotný stav stromov. „Zistené údaje sme vložili do online kalkulátora na stránke projektu a ten vypočítal ekologickú stopu školy, ktorá hovorí o vplyve našej školy na planétu Zem,“ povedala Ivana Zajacová, jedna zo študentiek. Aktuálnu stopu školy ovplyvňujú rôzne faktory, ako napríklad dĺžka vykurovacej sezóny. Po spriemerovaní údajov je ekologická stopa školy 0,3588 gha. Z prieskumu ďalej vyplynulo, že študenti uprednostňujú mäsité jedlá a do školy sa väčšina z nich vozí autom. „Študentky sa rozhodli znížiť ekologickú stopu prostredníctvom separovania odpadu. Tiež chcú zabezpečiť autobus, ktorý by študentov vozil z a do školy, keďže škola je na kopci a nechodí tam mestská doprava,“ uviedla profesorka Ivana Zemiaková, ktorá sa podieľala na projekte.

Pri ochrane životného prostredia je podľa J. McGlade dôležitá zmena postoja. „Problematiku odpadu nikdy nevyrieši len legislatíva. Vyrieši sa len v prípade, ak najmä mladí ľudia prijmu túto myšlienku, zmenia svojich rodičov. Pravdepodobne vy budete generáciou, ktorá sa bude volať zelenou generáciou.“ Študentky zvíťazili s projektom v súťaži Zelená škola v českom Třinci, kde získali dve ocenenia. Projekt získal prvé miesto v kategórii Zem je dar v súťaži Katolíckej univerzity v Ružomberku.

Spolupráca medzi EEA a Slovenskom

J. McGlade prijala pozvanie na návštevu na základe desaťročnej spolupráce EEA so Slovenskom. Za Slovensko sa priamym partnerom EEA stala Slovenská agentúra životného prostredia. K základným povinnostiam vyplývajúcim z členstva v EEA patrí zabezpečovanie poskytovania informácií za SR v zmysle špecifických dátových tokov a poskytovanie nezávislých informácií o stave životného prostredia. So svojimi zisteniami EEA pravidelne informuje širokú odbornú a laickú verejnosť prostredníctvom svojej webovej stránky a publikácií, ktoré sú bezplatne dostupné nielen v tlačenej, ale aj elektronickej podobe na internetovej stránke EEA.

Mgr. Petra Horváthová

Slovenská agentúra životného prostredia

Výkonná riaditeľka EEA Jacqueline McGlade v sprievode ministra životného prostredia SR Józsefa Nagya pri prehliadke spaľovne OLO, a. s.

Prof. Jacqueline McGlade v rozhovore so študentkami Gymnázia J. M. Hurbana v Čadce